

Vineri, 22 August 2008,
anul 7, nr 2

ziarul festivalului ProEtnica

AGORA

COMUNITĂȚILOR ETNICE

Foto: Alex Aitonean

Contopirea tradițiilor și celebrarea diversității

Mozaic Interetnic
pag. 4

Making of ...
pag. 8-9

Horele bucuriei
pag. 16-17

ASOCIAȚIA
CENTRUL EDUCAȚIONAL INTERETNIC PENTRU TINERET
SIGHIȘOARA - SEGESVAR - SCHÄSSBURG

Editorial

ProEtnica: rezultatul unei contopiri

Munca de aproape un an de zile a celor ce s-au ocupat de organizarea Festivalului InterEtnic de la Sighișoara și truda febrilă din zilele premergătoare manifestării a dat roade: cea de-a opta ediție a ProEtnica a început. Ieri la orele după-amiezii la scena mare din Piața Cetății toate grijile, tot stresul și toți nervii inerenti oricărei munci de organizare a unui asemenea festival păreau că au dispărut ca prin farmec. Firește că nu era așa, pentru că în spatele ceremoniei de deschidere a festivalului ProEtnica o întregă echipă formată din voluntari și coordonată de reprezentanții organizatorilor veghea ca totul să meargă bine. În sensul ca inerentele disfuncționalități care apar la organizarea oricărui eveniment de asemenea amploare, să nu capete dimensiuni... neplăcute.

Toate aceste aspecte legate efectiv de munca de organizare a manifestării fac ca Festivalul InterEtnic de la Sighișoara să nu fie doar un loc în care reprezentanții tuturor etniilor din România să se întâlnească și să-și etaleze cultura, tradițiile și obiceiurile într-un festival organizat de cineva străin de ei. Comunitățile etnice sunt implicate în mod activ în organizarea evenimentului, ei dau până la urmă forma finală a ProEtnica, iar pentru ca acesta să iasă bine trebuie să muncească împreună. Prin urmare reprezentanții etniilor celebrează la Sighișoara diversitatea și prin muncă - munca împreună - nu doar prin cultură și artă. Iar acest lucru l-am observat în zilele de dinaintea festivalului când voluntarii etniilor au muncit cot la cot formând o echipă tânără și entuziastă, destul de încheată în ciuda diferențelor dintre ei.

Apoi, după toată această muncă, la ceremonia de deschidere a Festivalului InterEtnic am văzut cum fiecare dintre ei își purtau cu mândrie nedisimulată costumele tradiționale iar pe fețele lor se putea citi bucuria că au ocazia, din nou, să se întâlnească la Sighișoara, la ProEtnica, încununarea muncii lor, care e, până la urmă, rezultatul unei „contopiri” dintre muncă, tinerețe, culoare, artă, tradiții, totul aseasonat cu suflet din belșug. Așa a fost totdeauna ProEtnica, însă anul acesta poate mai mult ca oricând pentru că ediția 2008 se desfășoară sub semnul contopirii unei MELTitudini de etnii din România...

Este plăcut să fii în mijlocul acestor tineri, să-i cunoști și să colaborezi cu ei. De aceea am și acceptat să lucrez în aceste zile pentru Agora. Singurul dezavantaj al acestei munci este faptul că nu poți asista detașat și să te bucuri din plin, ca simplu spectator, de toate evenimentele de la acest festival, fără grija termenelor limită...

Adrian Diță

Sumar

Editorial:

ProEtnica: rezultatul unei contopiri
(pag. 2);

ProEtnica - Un festival bine “ancorat” în societatea civilă
(pag. 3);

Mozaic InterEtnic
(pag. 4 - 7);

Making of... ProEtnica 2008
(pag. 8 și 9);

Rutenii - poporul de niciunde?
(pag. 10);

Recomandările zilei
(pag. 11 și 14);

Harta Cetății Sighișoarei
(pag. 12 și 13);

Europe Direct
(pag. 15 și 16);

Horele bucuriei - Relatări de la Scena Mare
(pag. 16 și 17);

Documentare ProEtnica - la scena interactivă
(pag. 18);

Expo, meșteșugării și Balul Interetnic
(pag. 19 și 20)

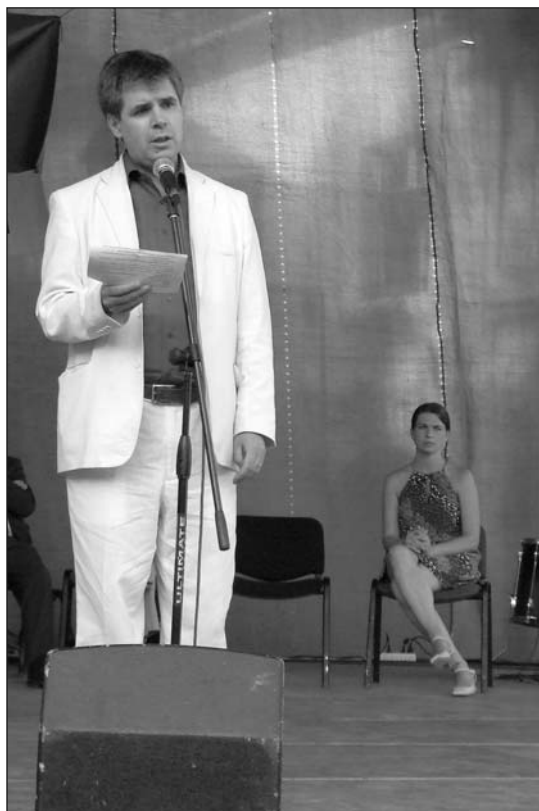
După noi... potolu’!
Rețete culinare
(pag. 21 și 22);

Benzi desenate: Vlady, un li-liac neobișnuit...
(pag. 22);

ProEtnica – un festival bine „ancorat” în societatea civilă

Faptul că Festivalul InterEtnic de la Sighișoara, ProEtnica, se bucură de atenția unui număr mare de parteneri și finanțatori, confirmă nu atât prestigiul și renumele pe care și l-a câștigat manifestarea, cât mai ales rezultatele sale în ce privește promovarea înțelegerii interculturale și interetnice, rezultate recunoscute nu numai pe plan național, ci și internațional, a apreciat Volker Reiter, directorul Centrului Educațional Interetnic pentru Tineret Sighișoara în discursul pe care l-a ținut la ceremonia de deschidere oficială a celei de-a opta ediție a ProEtnica.

Festivalul InterEtnic de la Sighișoara a debutat ieri cu parada porturilor populare ale reprezentanților comunităților etnice care au ajuns la Sighișoara din prima zi a manifestării. În Piața Cetății, aceștia au fost întâmpinați pe scena mare de reprezentanți ai partenerilor și finanțatorilor ProEtnica. Dl. Hermann Conrads, reprezentantul Ambasadei Republicii Federale Germania la București a transmis salutul ambasadorului german către toți participanții la ProEtnica și a reafirmat sprijinul pe care-l acordă Ambasada acestei manifestări și organizatorului său. Un cuvânt de salut a fost adresat participanților și de către d-na Kakassy Blanka, directoarea Direcția Județeană pentru Tineret Mureș iar Eduard Bănărescu, a transmis mesajul de salut către oaspeții Sighișoarei al administrației locale. Prof. univ. dr. Adrian Ivan de la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca a vorbit despre importanța acestui festival mai ales în contextul „Anului Dialogului Intercultural”. La ceremonia de deschidere

a fost prezentă și d-na Hertha Pietsch-Zuber, coordonatoarea Departamentului pentru Cultură al orașului München care a spus câteva cuvinte despre proiectul MELT și locul acestuia în cadrul ProEtnica. De altfel acest proiect, ce are 5 parteneri din țări europene, este coordonat de Departamentul pentru Cultură al orașului München.

În cuvântul său, directorul Centrului Educațional Interetnic pentru Tineret, Volker Reiter a afirmat că începând din anul 2001 și până acum ProEtnica a reunit la Sighișoara mai mult de 6.000 de participanți din partea tuturor comunităților etnice din România iar festivalul a devenit cunoscut și perceput drept o Agoră a dialogului

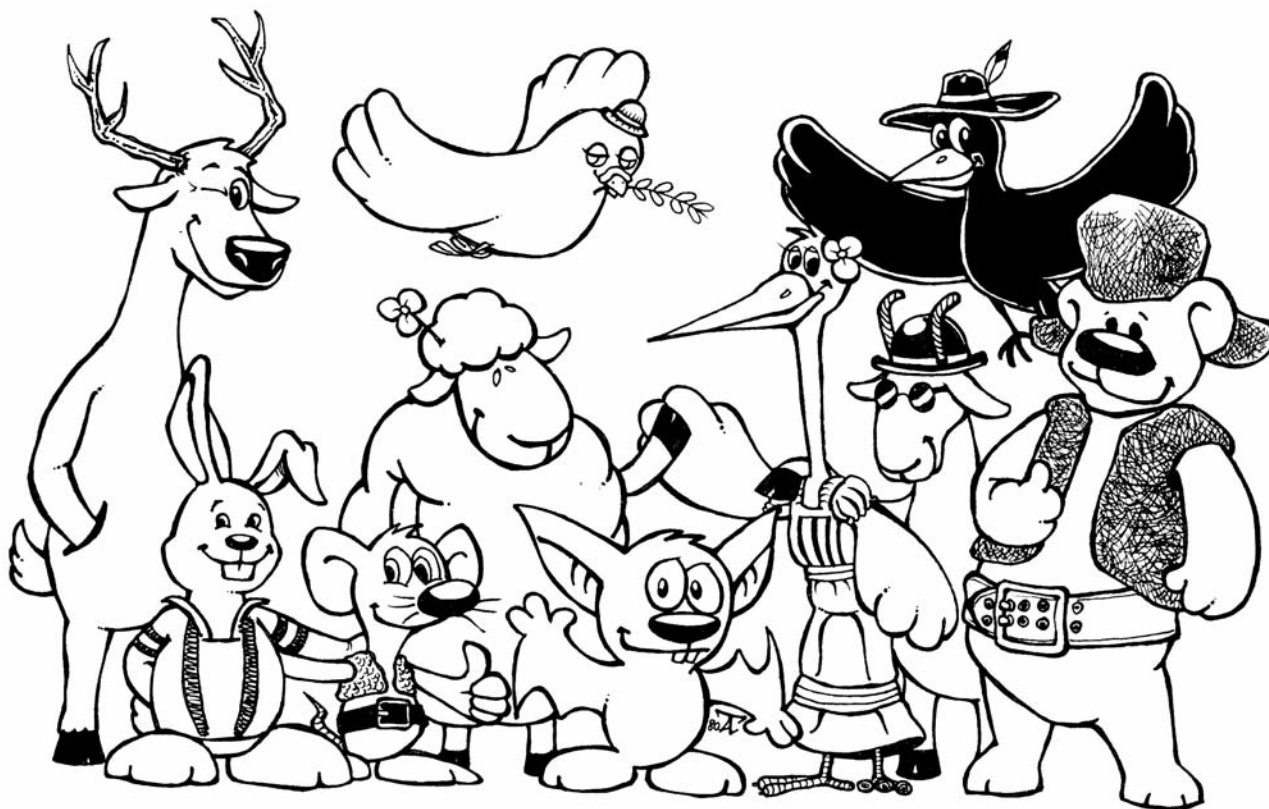
intercultural, nu doar în Sighișoara, ci chiar și dincolo de granițele României astfel că a devenit partenerul proiectului european MELT – Migration in Europe and Local Traditions. „Viziunea promovării înțelegerii interculturale prin organizarea unui asemenea festival, se bucura în rândul tuturor partenerilor de un consens general, atât din partea comunităților etnice, a finanțatorilor și sponsorilor, cât și din partea partenerilor media”, a susținut Volker Reiter. „Nu se presupune automat faptul că o manifestare anti-șovinism, care se opune oricărei forme de discriminare, se bucură de consens social de la sine. Acesta este rezultatul unei munci susținute de 8 ani, care a avut ca principiu fondator dialogul cu toți partenerii. Așadar ProEtnica

nu este doar un proiect al Centrului Educațional Interetnic pentru Tineret, ci și rezultatul interacțiunii între toți partenerii. În exact același context, privim desfășurarea festivalului sub semnul dialogului între etno-culturi, între spectatori și cei de pe scenă, ca un artefact de pace, o sculptură socială a cărei reușită depinde de fiecare dintre noi”, a încheiat directorul ibz.

Adrian Diță

MOZAIC INTERETNIC

DESEN: ALIN IVAN

Elenii din Brașov

Comunitatea Elenă din Brașov își încurajează membrii să se desprindă, uneori, de manifestările în bloc ale organizației și să preia inițiativa personală în a-și exprima sentimentele și apartenența la tradițiile grecești. Un astfel de exemplu este și expoziția de costume desenate a lui George Toma, tânăr membru al formației de dansuri „Efthimos”.

George Toma își motivează alegerea astfel: „Am creat această expoziție din dorința de a arăta lumii puțin din frumusețea costumelor tradiționale din vechea Grecia. Aceste costume ascund secretele și frumusețea Makedoniei (partea de nord a Greciei), a insulelor din Marea Egee, a Traciei, dar și a înșoritului Epir și a Greciei Centrale.

Detaliile și ornamentele costumelor expuse sunt inspirate după costumele populare reale, ele înfrumusețând și îmbogățind fiecare piesă vestimentară. Privind coloritul acestor costume ne imaginăm fiecare splendid răsărit de soare și fiecare amurg topit în largurile mării, albastrul infinit ce înconjoară semețele insule grecești, sedefiul scoicilor de pe țărmurile Eladei și verdele montan - de la verde crud la culoarea smaraldului aprins.

Ca și în România, portul popular diferă de la o zonă la alta, chiar de la sat la sat, prin culoare, modele și croitul specific.

Paleta cromatică variază de la griuri colorate până la roșu carmin în Tracia și Makedonia, iar bleu și albastru ultramarin în insulele Gerciei și cele din Marea Ionică.

Costumele sunt o frumoasă mărturie a culturii și a trecutului unui popor, de aceea ele trebuie păstrate, îngrijite. Cu ajutorul lor este continuată tradiția seculară, prin dansuri și joc - moment în care porturile populare sunt cel mai bine admirate și puse în valoare, prin expoziții, unde sunt înfățișate publicului larg spre a-i încânta privirea, și pentru a-i dezvălui puțin din secretele și istoria ce o poartă cu

ele mai departe.

Bijuteriile, numite de greci "kosmimata", purtau un rol foarte important, ele dezvăluind rangul social al celor ce le purtau. De obicei femeile purtau salbele aurite și cercei, iar bărbații ceasuri de buzunar din argint și încheietori pentru vestele "ghileko". Aceste bijuterii se găsesc în deosebi în Makedonia, Tracia, Epir, Creta și în insule.

În final, doresc privitorilor ca aceasta primă mea expoziție să le lase o amintire plăcută în suflet și să le ofere puțin din culoarea deosebită a tradiției grecești."

George Toma

Slovacii din România

Pe actualul teritoriu al României slovacii au migrat în cadrul Imperiului Habsburgic, pe parcursul secolului XVIII și începutul secolului XIX, cu speranța găsirii unor condiții de viață mai bune, atât pe plan economic, social, religios cât și național.

În zona Aradului și Banatului localitățile populate de naționalitatea slovacă au fost Mocrea (1747), Nădlac (1803), Semlac (1819), Vucova (1827), Brestovăț (1828; 1847), Peregu Mare (1853), Țipar (1883). La începutul secolului XIX un număr mic de slovaci s-au așezat și în localitățile Teș, Scăiuș și Berzovia.

Colonizarea Munților Plopișului (județele Bihor și Sălaj) a început în anul 1785, când populația slovacă a înființat localitatea Budoii, după care au urmat Vărzari și Borumlaca (1790), Salajka, parte a Făgetului (1811), Valea Târnei și Șinteu (1817), Pădurea Neagră (1848), după care a urmat un proces de migrare internă până prin anul 1918, timp în care slovacii s-au mai așezat în localitățile: Borod-Șerani, Marca-Huta, Boiana Huta, Groși, Luncșoara, Lugașul de Sus, Suplacu de Barcău, Zăuani-Băi, Plopiș, Iaz, Tisa, Țigănești de Criș, Valea Cerului etc.

La 4 ianuarie 1990 a fost înființată Uniunea democratică a slovacilor și cehilor din România (UDSCR),

având următoarele scopuri: de a păstra și dezvolta cultura și identitatea minorităților slovace și cehe; de a reprezenta cele două minorități; de a apăra și transpune în viață drepturile și libertățile democratice; de a se manifesta politic în timpul alegerilor locale, județene și parlamentare; de a se manifesta politic prin deputatul ales în Parlamentul României.

După recensământul din anul 2002 în România trăiește un număr de 17.226 de persoane, care s-au declarat aparținători ai minorității naționale

slovace. Ei trăiesc în județele Bihor (7.370 de persoane), Arad (5.695), Timiș (1.908), Sălaj (1.366), Caraș-Severin (340), Satu Mare (186) și în alte județe un număr de 361 de persoane.

Din inițiativa UDSCR, au fost înființate ansamblurile folclorice „Sálašan“ din Nădlac, „Cérovina“ (Valea Cerului), „Lipka“ (Budoii), „Nádej“ (Sacalasaul Nou), „Venček“ (Șinteu) etc. Anual sunt organizate festivaluri folclorice, zilele școlilor, sărbătorile localităților, cât și activități devenite tradiționale, cum ar fi

„Festivalul cartofului” de la Șinteu, „Festivalul vinului” de la Budoii și Festivalul cântecului popular slovac „Cez Nadlak je...”, festival internațional, ce în acest an va ajunge la a-IX-a ediție.

La Nădlac văd lumina tiparului următoarele reviste: revista social culturală „Naše snahy”, „Nše snahy plus”, revistă de literatură, revista literară bilingvă „Oglinzi paralele - Rovnobežné zrkadlá”,

„Dolnozemský Slovák”, revista scriitorilor, artiștilor plastici, cercetătorilor din domeniul etnografiei și folclorului slovac din România, Ungaria și Serbia.

Ana Carolina Dovaly

Comunitatea evreiască, ieri și azi

Suntem de 600 de ani împreună, noi, comunitatea evreiască din România; împreună cu celelalte minorități, împreună cu majoritarii. Împreună la bine și la greu. Pe câmpurile de luptă în Revoluția de la 1848; în Războiul de Independență, în Primul Război Mondial. Împreună la dezvoltarea României moderne; - creatori de școală: în lingvistică, matematică, medicină. Dialogul european al dialogului intercultural l-am pus în operă din secolul trecut, când Fundoianu, Celan, Tzara și mulți alți scriitori evrei români s-au impus în lumea literară europeană. Și mulți artiști evreo-români. Ne-am implicat în industria și economia românească însuflându-le, în anii interbelici, un incontestabil avânt. Și nu cred că e

cazul să vorbim la trecut. Azi, în pofida numărului mic de membri, continuă prezența noastră în cultura, știința și economia românească.

De fapt, suntem pe aceste meleaguri de mult mai multă vreme decât cei 600 de ani mai sus citați. Am venit odată cu legiunile romane, după ce Iudeea antică a fost cucerită în anul 70 al erei actuale și am fost luați în armata lui Titus. Mărturii în piatră atestă această prezență. Comunități evreiești organizate există din evul mediu, când voievozi și boieri români au chemat evrei în țară pentru stimularea economică a zonelor în care s-au așezat.

Au fost și ani negri, anii Holocaustului în România, în care populația evreiască a suferit privațiunile legislației rasiale, au fost

pogromuri la București, Iași, Dorohoi, deportări în Transnistria. Evreii din Ardealul de Nord, vremelnice ocupate de fasciști, au fost trimiși pe drumul fără întoarcere în lagărele naziste din centrul Europei.

Ne bucurăm, astăzi, în statul român democrat de egalitate în drepturi și Ziua Holocaustului în România reprezintă recunoașterea oficială a suferințelor noastre din timpul dictaturii antonesciene.

Aici, la Sighișoara, toți împreună, vrem ca urmașii noștri de toate etniile, de toate confesiunile să nu mai trăiască experiențele dramatice cunoscute de părinții și bunicii noștri.

Iulia Deleanu

„Realitatea Evreiască”

Ucrainenii la ProEtnica

Ucrainenii din România conviețuiesc într-o armonie cu celelalte etnii și se înțeleg foarte bine cu românii.

Etnia ucraineană este așezată în România încă din cele mai vechi timpuri. Majoritatea ucrainenilor trăiește în zone compacte ale țării, respectiv Maramureș, Tulcea, Suceava, Banat și București; de asemenea există mici grupuri organizate în filiale ale Uniunii Ucrainenilor din România din Satu Mare, Cluj Napoca, Iași, Caransebeș, Arad, cu sediul principal în București. Ucrainenii au și un deputat care îi reprezintă în Parlamentul României, fiind de origine din Maramureș.

Un rol important în păstrarea tradițiilor, culturii, limbii ucrainene la avut și Biserica Ortodoxă Ucraineană

din România, care păstrează tradițiile și sărbătorile religioase pe stil vechi,

adică după calendarul iulian.

Sărbătorile religioase,

Crăciunul, Paștele, Rusaliile, fac parte din cultura ucraineană, iar celebrarea lor este o trăire reală. Ucrainenii participă încă din primele ediții la festivalul ProEtnica și sunt foarte încântați de această atmosferă interetnică, o atmosferă de comunicare și întâlnire cu celelate etnii.

Anul acesta Uniunea Ucrainenilor din România va fi reprezentată de un grup de dansuri din Lugoj „Zelenyi Barvinok”, un grup excepțional, care a reprezentat Uniunea Ucrainenilor și anul trecut, aducând multe laude meritorii acestei organizații.

Dorim acestui grup în continuare mult succes, și să-și păstreze cultura, tradiția, portul și obiceiurile, ca prin aceasta să se păstreze și spiritul ucrainean din România.

Lupșac Ștefan
membru U.U.R.

Tătarii dobrogeni

Tătarii sunt originari din Asia central-estică și sunt înrudiți cu turcii. În contextul marilor campanii de cucerire din timpul lui Gînghis Han, nepotul său Batu obține o mare victorie împotriva rușilor în anul 1223, ceea ce va deschide drumul cuceririi litoralului nordic al Mării Negre. Hanatul pe care îl întemeiază, Hoarda de Aur, își va extinde autoritatea și asupra Dobrogei.

După ce Hanatul Crimeei, un rest al Hoardei de Aur, a fost anexat de Rusia în anul 1783, mulți tătari au migrat în valuri succesive în Imperiul Otoman. Aici, în Dobrogea, ei au conferit o nouă dimensiune civilizației de stepă care le era specifică.

Ubicini a fost cel care a realizat o primă evaluare a numărului tătarilor din Dobrogea, imediat după Războiul de Independență. Rezultatul său, din anul 1879, este imprecis, tătarii fiind incluși împreună cu turcii în grupa musulmanilor. Oricum, în acel moment existau în Dobrogea românească 134 000 de musulmani. Prima evaluare precisă asupra numărului tătarilor dobrogeni a fost în 1911, în acest an fiind înregistrați 25 086, respectiv 7.3 % din populația provinciei.

După unirea Dobrogei cu România din anul 1878, a început o nouă epocă pentru tătari, prin apariția unor instituții de instrucție publică, de cultură națională și de cult islamic. Tătarii dobrogeni au creat o cultură proprie inspirată de istorie și tradiții. Între altele, sărbătorile naționale ('Nawrez' și 'Kidirlez'), precum și cele religioase ('Kurban Bayrami' și

'Ramazan Bayrami'), cu larga răspândire în lumea turco-tătară, se află printre evenimentele de primă însemnătate.

Imediat după Revoluția din decembrie 1989, se înființează Uniunea Democratică Turco-Musulmană din România, care se dorea a fi o 'organizație etno-confesională a populației turco-tătare din România'. Dar la scurt timp, UDTMR se divizează în Uniunea Democratică Turcă din România și Uniunea Democrată a Tătarilor Turco-Musulmani din România (UDTTMR). UDTTMR dispune de 22 filiale, în cele mai importante localități cu populație tătarească: Constanța, Medgidia, Mangalia, Valu lui Traian, București, Techirghiol, Basarabi, Ovidiu, Brașov, Tulcea s.a..

S-a organizat o rețea de grupe de elevi care urmează cursuri de

limbă turco-tătară și de religie islamică, iar recent, a fost inițiat un program de pregătire a cadrelor didactice care vor preda cursuri de limbă turco-tătara. În ultimii ani, comisia pentru învățământ a Uniunii s-a preocupat de elaborarea unei strategii pentru impulsivarea culturii și tradițiilor etniei tătare.

Uniunea Tătară editează cărți ale autorilor clasici și contemporani, precum și două periodice lunare: 'Karadeniz' ('Marea Neagră') și 'Cas' ('Tânărul').

În 1998, pentru serviciul religios musulman existau 80 de lăcașuri sfinte, între care o moschee. În anul 1995, în urma unui protocol între statul român și cel turc, seminarul musulman din Medgidia se transformă în Liceul Teologic Musulman 'Kemal Atatürk', sponsorizat de guvernul de la Ankara.

Making of... ProEtnica 2008

(... sau cum se face un festival)

Redacția Agora: mulți am fost...

... puțini am mai rămas... la „nașterea” primului număr

Scena mare încă în construcție joi dimineața.

Ultimele corecturi la primul număr din Agora

Frateee, câta bereee! Se
anunța chef mare!

Fotografii la minut

Redactorii Agora pe teren: la
ceremonia de deschidere...

... și la Sinagogă

Rutenii - poporul de niciunde?

Una dintre cele mai importante apariții editoriale din ultimii ani despre destinul zbuciumat al rutenilor este cartea “Poporul de niciunde” de Pavel Robert Magoci, istoric, academician, profesor la Universitatea din Toronto, Canada, președintele Uniunii Mondiale a Rutenilor. Autorul analizează din punct de vedere istoric destinul unei “minorități” fără țară, dar care populează ținuturi întinse din Europa (rusinii, rusnaci). Pornind de la acest titlu, s-a născut în mintea mea o parafrază, un nou titlu: “Rutenii încotro?”, pentru că mă gândesc la viitorul minorității din care fac parte.

Controversele, mai mult sau mai puțin partizane, n-au nici o importanță atâta timp cât existăm și acest fapt nu-l poate contesta nimeni. Eu, fratele meu, mama, bunicii, toate rudele, vecinii și vecinii vecinilor sunt ruteni, deci... Dacă mă preocupă ceva, este faptul că într-un viitor oarecare, nu prea îndepărtat, nu ne vom mai spune astfel, cum o fac deja unii. Ne-am păstrat sufletul, limba, tradițiile de-a lungul veacurilor, unii din vremea lui Ștefan cel Mare; au trecut peste noi vicisitudinile istoriei și am rămas ruteni. Ne-am născut, am crescut, ne-am școlit, acceptând, după caz, ca limbă oficială și în școală, germana, ucraineana, româna; dar am ramas ruteni. Chiar și atunci când istoria noastră s-a intersectat cu cea a prietenilor întru limbă și sânge slave n-am renunțat să fim ruteni...

Globalizarea și “invazia” mediei au făcut în 20 de ani ce n-a reușit un șir de cinci veacuri: rutenii să-și spună altfel decât i-a botezat “mama”. Deci rămâne o întrebare retorică, dureroasă: “Rutenii încotro?”. Vom reuși să oprim sau măcar să întârziem fenomenul?

Istoria a dovedit că, în momentele dificile, apariția unui lider a avut un astfel de efect. Alexander Duchnovici a fost un lider spiritual pentru ruteni în secolul al IX-lea, iar rutenii secolului al XXI-lea din

România și-au pus speranțele în cel care, de ani buni, cu o energie inepuizabilă se străduiește să trezească în conștiința oamenilor noștri sentimentul apartenenței la o civilizație care nu trebuie să moară. Acesta este doctor în istorie și președintele Uniunii Culturale a Rutenilor din România, Gheorghe Firczak, reprezentantul nostru în Parlamentul României. A reușit, în mod miraculos, să coaguleze toate forțele spirituale ale rutenilor, să stabilească relații trainice cu rutenii din lumea întreagă, să facă auzit glasul nostru atât în țară cât și pe plan

mondial. Acum câțiva ani nici n-am fi visat că vom fi luați în seamă.

Am reușit să ne facem văzuți și auziți și la Festivalul InterEtnic din România “ProEtnica”, care ne însuflețește an de an, care ne mobilizează, astfel ca, alături de alte manifestări în care ne afirmăm ca popor, contribuie, în mod real, la întreținerea ființei noastre naționale, la stabilirea unor relații de bună înțelegere cu toți trăitorii pe aceste locuri dăruite de Dumnezeu.

*Dana Saghin,
Uniunea Culturală a Rutenilor
in România*

Recomandările zilei de vineri

Vino la Festivalul Interetnic Proetnica Sighișoara! Patru zile de cântec, culoare, dans, pasiune, bunăvoie, tradiții, toate sub semnul unității și al prieteniei.

Ziua de vineri debutează la ora 10:00 pe strada Muzeului cu un program special pentru cei mici, dar nu numai. Compania „Lumiolar” va prezenta un spectacol de teatru de păpuși tradiționale inspirate din basmele minorităților. După ce copiii s-au bucurat de jocul păpușilor, actorii îi vor învăța meșteșugul confecționării păpușilor tradiționale, atelier deschis, de altfel, tuturor vârstelor.

Pe scena principală din Piața Cetății, începând cu ora 14:00 și până aproape de miezul nopții, vei avea cu siguranță ce vedea și asculta. Rând pe rând, ne vor încânta ansamblurile aparținând comunităților sârbe, italiene, macedonene, rușilor lipoveni, armene, germane, elene, albaneze și maghiare.

În plus, vei avea parte și de două recitale extraordinare. Primul începe de la ora 21:10 și îl are în prim plan pe Radu Captari, un solist de muzică rusească atât modernă cât și tradițională, care impresionează prin vocea sa puternică și melodioasă. Cel de-al doilea recital este programat pentru ora 22:40 și va aparține binecunoscutei formații Desperado. Rețeta succesului acestui grup o reprezintă textele sincere, ironia fină, costumele originale și scurtele episoade hazlii povestite cu mult umor între piese.

Începând cu 22:10 îi vei putea asculta și pe Tibi Gheza, Alexandru Barabas și Adrian Ivanițchi din Sighișoara care vor concerta în cadrul programului MELT - Migration in Europe and Local Traditions.

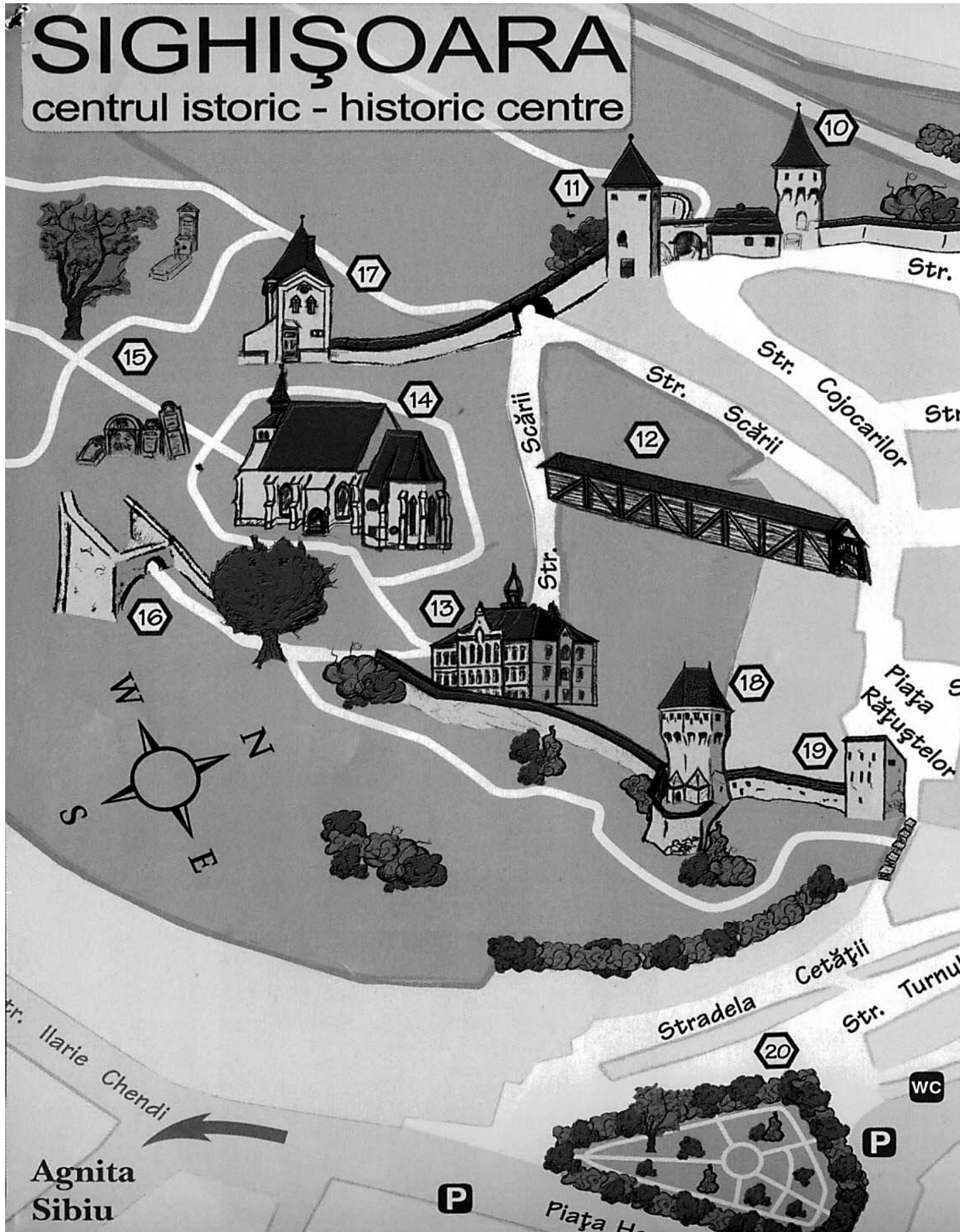
Seara de vineri aduce și o noutate în formatul festivalului, ajuns deja la cea de-a 8-a ediție. Este vorba despre programul „inter-comunitar” în cadrul căruia comunitățile etnice sunt încurajate să urce pe scenă împreună și să prezinte spectacole care să îmbine tradițiile lor folclorice.

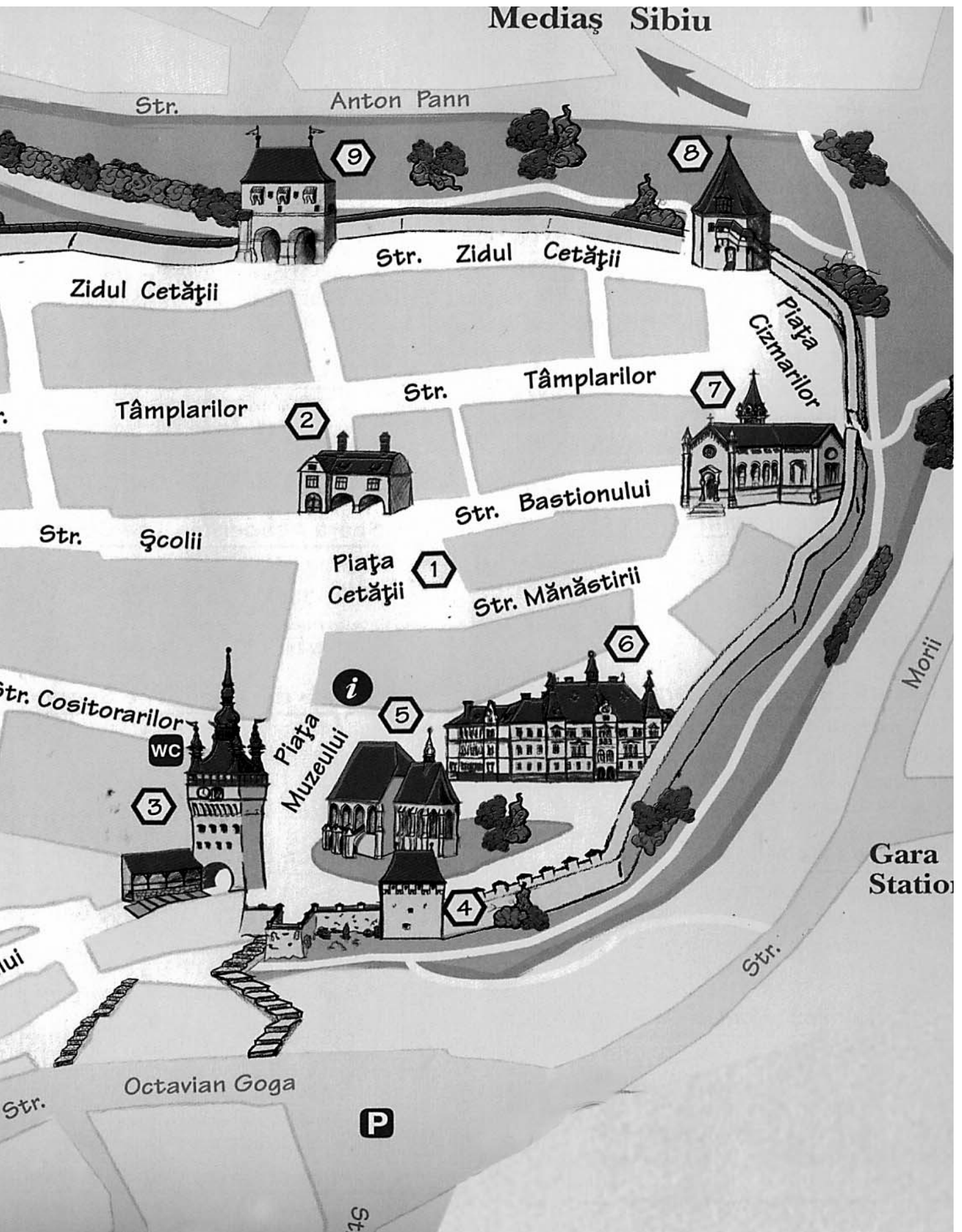

În ce mod mai plăcut ai putea încheia seara de vineri dacă nu prin Balul InterEtnic? Acesta va avea loc în foaierea sălii Eminescu, după recitalul Desperado, iar fiecare participant va avea ocazia să cânte și să danseze alături de reprezentanții etniilor și să se răcorească cu o bere la 2,50 lei, ca și în seara de joi.

SIGHIȘOARA

centrul istoric - historic centre

Recomandările zilei de vineri

Vino la Festivalul Interetnic Proetnica Sighișoara! Patru zile de cântec, culoare, dans, pasiune, bunăvoie, tradiții, toate sub semnul unității și al prieteniei.

În paralel cu spectacolele din Piața Cetății se vor organiza numeroase alte activități astfel încât îți garantăm că vei avea de unde alege pentru a avea un început de weekend de neuitat.

De dimineață, la ora 10:00, Administrația Fondului Cultural Național organizează în Sala festivă a Primăriei o sesiune de informare în cadrul căreia doamna Andreea Grecu, directorul instituției, va prezenta activitatea A.F.C.N. și va răspunde întrebărilor adresate.

O oră mai târziu ai ocazia să asști la simpozionul Coviețuirea interetnică în România iar de la ora 16:00 la cel al proiectului MELT.

La ora 14:00 te invităm la Sala mică a Primăriei unde Asociația Macedonenilor din România va fi gazda lansării unui volum de poezii intitulat „Viața în anotimpuri” aparținând Liane Dumitrescu din Craiova.

Pe scena din Strada Muzeului, începând cu ora 17:00, te vei putea bucura de un program interactiv și inedit ce constă în stimularea interacțiunii între reprezentanții comunităților etnice și public dar și între diferite ansambluri ale organizațiilor etnice.

Dacă te afli în Piața Cetății poți să asști la vernisajele a trei expoziții de artă. La Casa cu Cerb, între orele 16:00 și 18:00 au loc, pe rând, vernisajele expoziției „Colaje textile” de Lilian Theil, a celei de pictură „Lumini armenе” și „Tradiții maghiare din Sighișoara” de Anniko Domokos.

Zilnic, între orele 12:00 și 18:00 la Gimnaziul „Josef Haltrich” poți să vizitezi expozițiile de fotografie, obiecte tradiționale, costume și cărți prezentate de comunitatea italiană, romă, macedoneană, croată, ruteană și rusă lipoveană.

Piața Muzeului se transformă într-un mic târg al breslelor, unde meșteșugarii din comunitățile etnoculturale oferă produsele lor tradiționale vizitatorilor. Ai ocazia să le admiri și, de ce nu, achiziționa, pe toată durata festivalului între orele 12:00 și 18:00.

Pe înserat, la ora 19:00 îți recomandăm să vizitezi Sinagoga din Orașul de Jos pentru a avea ocazia să afli semnificația și obiceiurile de „Oneg Sabat”.

Cristina-Antonia Anore

Europe Direct „Târnave“

centrul pentru informarea comunităților rurale

Centrul de informare „Europe Direct Târnave” a fost înființat de către Primăria Sângeorgiu de Pădure, fiind selectat în urma apelului pentru propuneri de proiecte lansat în anul 2007 de Comisia Europeană. Centrul de informare **Europe Direct „Târnave“** face parte din rețeaua românească de 27 de centre.

Orașul Sângeorgiu de Pădure se află în județul Mureș, pe cursul râului Târnava Mică, la 25 km de orașul Sovata și 42 km de municipiul Tîrgu-Mureș.

Centrul Europe Direct Târnave se află în punctul de acces public la informații al rețelei „Economia Bazată pe Cunoaștere“. Biroul de informare a fost dotat cu echipamente IT performante și cu acces la internet, în cadrul proiectului „Economia Bazată pe Cunoaștere“, inițiat de Ministerul Comunicațiilor și Tehnologiei Informației, proiect în care sunt angrenate aproximativ 250 de comunități rurale din România, reprezentând aproape 18% din populația rurală.

Servicii oferite de centrul **Europe Direct „Târnave“**:

- Informarea societății civile și a întreprinzătorilor despre proiecte lansate de Uniunea Europeană;
- Depistarea de parteneri pentru proiecte UE;
- Difuzarea gratuită a unor publicații ale UE;
- Numele, adresele și numerele de telefon ale organizațiilor la care ați putea să faceți apel;
- Consultanță pentru a vă ajuta să

depășiți probleme practice în exercitarea drepturilor dvs. în Europa;

- Răspuns la toate întrebările dvs. legate de politicile Uniunii Europene;

Centrul Europe Direct „Târnave“ vizează populația regiunii, respectiv comunitățile din proiectul

„Economia Bazată pe Cunoaștere” și din rețeaua „eTransylvania“.

La festivalul Proetnica, „Europe Direct Târnave” participă cu un stand pentru publicații. Publicațiile provin de la Reprezentanța Comisiei Europe în România, de la Biroul de Informare al Parlamentului European în România, iar o parte din publicații au fost realizate de „ED Târnave“. Toate publicațiile sunt gratuite.

În timpul festivalului „ED Târnave” va organiza două mese rotunde/dezbateri. Sâmbătă la ora 14:00, în sala mică a Primăriei, organizăm dezbaterile intitulate „De ce departe de casă? De ce nu acasă?“, având tematica fenomenul imigrării, iar duminică, la ora 16:00, în sala mică a Primăriei, o dezbatere pe tema dialogului intercultural. Participanții dezbaterilor vor fi „onorati” cu câte un tricou cu sigla „Europe Direct”.

Horele bucuriei

Mic îndreptar de conviețuire interetnică

Prima zi din Proetnica 2008 a stat sub semnul bucuriei trăite și împărtășite prin muzică și dans.

La prima vedere, dansurile populare de pe scena mare a Proetnica, așa cum le-am văzut, așa cum le-ați văzut, sunt mostre de artă ale căror semnificații rămân ascunse, chiar dacă forma ne este accesibilă. În acest număr, Agora încearcă să descopere pentru cititorii săi ritmurile ascunse din spatele artelor populare.

Înainte de semnificații, prezentările... În prima seară au urcat pe scenă ansamblul Zeleny Barvinok al comunității ucrainene din Lugoj, ansamblurile Izvor din Saravale, respectiv Sava Tekeljia ale comunității sârbe din Timiș, ansamblul Sonțe al comunității macedonene din Dolj, Trupa Ciao a comunității italiene și ansamblul de dans cu orchestră Madaras Gabor al comunității maghiare din Mureș.

Horele ca ritual și simbol al conviețuirii

Fiecare dintre ansamblurile prezente a dansat câte o horă. Diverse ca port, ca istorie, ca ritm, dansurile comunităților se contopesc în forma și ritmurile horei. În horă oamenii se țin de mână, traiesc și dansează. Dansul în horă cu ai tăi sau cu ceilalți este simbolul cel mai vizibil și, poate, cel mai ascuns al conviețuirii interetnice. Pentru că hora este o formă de a fi împreună.

Semne și semnificații

Zeleny

Barvink se traduce prin *iederă*. Este numele ansamblului ucrainean prezent la această ediție a Proetnica. În comunitatea ucraineană *iedera* este un simbol al conviețuirii pe plan spiritual. Este o metaforă a legăturilor vii, puternice și uneori pătimașe. De aceea, *iedera* este în mod fundamental un simbol al tainei nunții și al legăturii care se instalează între mire și mireasă, în urma săvârșirii acestei taine.

Dansurile prezentate de cele două ansambluri ale comunității sârbe s-au concentrat în jurul ritualului de curtare. Cum se curtează sârbii? Ei bine, jocul acesta, practicat de altfel cu nonșalanță zi de zi este, în comunitatea sârbă, așezat în contextul calendarului care, și el, își are povestea lui. ...De Sfântul Sava, de pildă, mamele sunt nelipsite

de la balurile în care fiicele lor își pot alege perechile. Și atunci, dansurile sunt diferite de cele din restul anului. Ceea ce ați văzut pe scena mare de la ProEtnica au fost dansuri practicate la balurile de peste an, când ritualul de curtare iese din raza privirii mamelor. Și al Sfântului Sava...

Ce este femeia și cum poate fi ea privită, valorizată? La această întrebare cultura macedoneană răspunde de mult cu : *femeia este o ființă solară*. Depune mărturie pentru acest fapt unul dintre cân-

tecele interpretate de solista Ani Irimia, vechi de mai bine de 150 de ani și originar din comunitatea macedoneană Urzicuța (Dolj). Cântecul vorbește despre atributele solare ale fetei macedonene-*zlatno iabolco*.

Harry Tavitian și Orient Express - Incantații pe scenă și horă în public

Cine înțelege muzica lui Harry Tavitian? Atmosfera din Piața Cetății nu lasă nici un loc de tăgadă: muzica lui Harry Tavitian este înțeleasă de toată lumea: minoritari, majoritari, turiști și localnici, mici și mari. Pentru că este și foarte erotică, e limpede că binomul bărbați-femei nici nu se mai pune la socoteală.

Pornit într-o nesfârșită călătorie prin prin universul muzicii, a poposit ieri seară în Piața Cetății din Sighișoara Orient Express-ul din care Harry Tavitian

a salutat pe toată lumea în stilul său caracteristic după care a împărțit daruri în stânga și-n dreapta: daruri muzicale de prin toate locurile prin care (l-)a dus Orient Expresul, cu o enegie debordantă care a „contaminat” pe toți cei care au primit aceste daruri. Și n-au fost puțini pentru că Piața Cetății era plină de fani care-l așteptau înfrigurați (deși aseară a fost destul de cald), știind sigur că vor primi daruri. Iar la final oamenii n-au mai vrut să-l lase să plece, însă Orient Express-ul, ca orice tren, are un orar bine stabilit care trebuie respectat. Așa că Harry Tavitian s-a suit în orient Express și a pornit mai departe, către o altă destinație unde avea la fel de mulți oameni care-l așteptau și cărora trebuia să le ofere din prea plinul său.

În Piața Cetății muzica lui Tavitian & Co. a declanșat o adevărată horă. Și hora asta, doamnelor și domnilor, are puterea de a transforma o populație într-o comunitate. Vorba lui Nicu Mihoc, prezentatorul.

Mai poftiți și-n altă seară! La horă.

Mihaela Herbel

„Concerto Italiano” la Sighișoara

În anul dialogului intercultural, la Festivalul ProEtnica de la Sighișoara, s-a continuat tradiția concertului în limba italiană, care a găsit un publicul la fel de entuziast ca și anul trecut. Grupul, care face parte din Asociația Italianilor RO. AS. IT. din Craiova, și poartă numele CIAO - inspirat de inițialele membrilor, este format de puțină vreme, dar traduce o pasiune pentru muzica și pentru cultura italiană. Inițiativa formării grupului a pornit de la Leoni Emanuele, membru RO. AS. IT. din Craiova, care a avut șansa de a găsi persoanele potrivite pentru a transpune frumoasa artă italiană în spirit oltenesc.

Îmbrăcată în roșu, alb, verde, formația a încântat publicul printr-o costumația special creată pentru concert, ce punea în evidență siluetele elegante ale italiencelor care au cântat la ProEtnica. A fost un element în plus, în care orice spectator a putut regăsi stilul peninsular, alături de acordurile specifice melodiilor italienești Italiano vero, Piccolo amore, Mamma Maria, ce erau pe buzele și în inimile tuturor.

Eforturile Oanei, ale Cătălinei și ale lui Armand au realizat un concert extraordinar, care a făcut din Piața Cetății un loc în care s-a putut simți o atmosfera plină de emoții meditera-

neene. Entuziasmul publicului, aplauzele acestuia și participarea lui la melodiile lui Toto Cutugno, Ricchi e Poveri, Laura Pausini, au readus stilul italian în sufletele publicului. CIAO a reușit să trezească spiritul din Italia-mamă al anilor '70.

Mulțumim încă o dată Cătălinei, Oanei și lui Armand pentru momentele de pasiune sinceră și le spunem CIAO, CIAO tuturor spectatorilor și colaboratorilor ProEtnica, care au făcut posibil acest spectacol. Trio CIAO a nimerit la locul potrivit pentru un debut la înălțime.

Grazie a tutti!

La scena interactivă...

Rubina sau “Tradiționalism și modernism, armonios împletite”

În fiecare an festivalul ProEtnica ne prezintă povești de succes culese din sânul comunităților etnice de lângă noi.

Dacă anul trecut am aflat despre Alexandra Beaujard și impresionanta ei poveste de viață, anul acesta Asociația nonguvernamentală “Thumende Valea Jiului” ne prezintă o altă poveste din rândul comunităților rome, sub formă de film de această dată, și anume “Rubina”.

Rubina este un film documentar, coproducție a Tumende TV Production și a Productive International, realizat pe parcursul a șapte luni, având premiera în luna iulie a acestui an, la București.

Filmul, în regia lui Laurențiu Calciu, surprinde o zi din viața Rubinei Ferariu, mediator sanitar în Botoșani.

Meseria de “mediator sanitar”, înscrisă actualmente și în nomenclatorul oficial, este o meserie nouă, apărută datorită “Strategiei pentru îmbunătățirea situației romilor” și presupune (această strategie), printre altele, prezența în administrația locală a persoanelor de origine romă care pot facilita și optimiza legătura dintre comunitățile de romi și autoritățile locale.

Pentru cei care nu știu (sau care, poate, cască indiferent la vizionarea filmului, neprinzând substratul esențial al acestuia), trebuie menționat că viața Rubinei

Ferariu este de două ori o poveste de succes.

O dată pentru că a reușit, ea, Rubina, o femeie simplă din satul Ștefănești - județul Botoșani, să ajungă mediator sanitar la oraș unde și-a creat o reputație admirabilă printre membrii comunității rome, dar și să-și aducă neprețuitul aport la ameliorarea relațiilor fie defectuoase, fie inexistente dintre romi și restul societății.

Iar în al doilea rând, la fel de important și inedit, a urcat tot acest urcuș al realizării profesionale cu sprijinul soțului său, ceea ce, în comunitățile de romi, este rarism.

Soțul său i-a sprijinit inițiativa și a îndrumat-o să-și îndeplinească acest vis, dar, totodată, punând preț foarte mare pe tradițiile și obiceiurile ce îi caracterizează. Nu o dată a pus-o să jure în fața bisericii că, în timpul când era plecată de acasă (la spital,

în comunitate sau la seminarii simandicoase în București) nu s-a uitat sub nici o formă la alt bărbat și i-a rămas fidelă lui.

Așadar, cu înțelepciunea nativă a unui om simplu, Rubina Ferariu a țesut un frumos mélange între tradiționalism și modernism, dovedind o dată în plus că, atunci când faci lucrurile din și cu multă iubire și când presari respect și bun simț pe oriunde treci, tradiția străbunilor și modernitatea vârtejului cotidian în care ne ducem traiul, își dau prietenește mâna.

În încheiere doresc să-i mulțumesc pentru un plus de informații și detalii a căror culoare nu poate fi desprinsă din simpla vizionare a documentarului doamnei Cristinela Ionescu, producătorul executiv al peliculei și persoana care a cunoscut-o personal pe protagonista filmului, Rubina.

Anastasia Chiriac

Expozițiile de la CASA CU CERB

Colaje textile

Vernisajul expoziției Colaje textile va avea loc azi, 22 august 2008, ora 16.00 în „Casa cu Cerb”.

Expoziția poate fi definită ca o revelație de culoare și imaginație. Lilian Theil în anul 1990 a început să conceapă și să execute în tehnici diferite colaje textile, reușind astfel să abordeze cu mult rafinament diferite teme din trecutul și prezentul țării noastre. Într-un mod spectaculos a reușit să scoată la lumină orașul Sighișoara. Din lucrările expuse la „Casa cu Cerb” cele mai reprezentative sunt: „Biserica din deal” și „Revelații post-revoluționare”.

Tradiții maghiare

Azi, la orele 18.00 la „Casa cu Cerb” va avea loc vernisajul expoziției „Tradiții maghiare.” Realizatoarea acestei expoziții este doamna Domokos Aniko Erzebet care ne-a adresat următoarele cuvinte: „De 36 de ani trăiesc în orașul Sighișoara. Sunt pensionară, dar foarte activă. Centrul interetnic m-a solicitat, prin programul

MELT, să organizez această expoziție despre maghiarii din Sighișoara. Expoziția a fost pregătită în două luni de zile și în momentul de față puteți admira roadele muncii noastre.

În Sighișoara, au venit maghiarii din foarte multe localități, fiecare cu propriile tradiții. Aici sunt expuse obiectele din toate zonele din care au migrat maghiarii. Obiectele pe care le vedeți sunt împrumutate și ce este îmbucurător este că pe nimeni nu a trebuit să rog, să implor, oamenii le-au împrumutat cu drag. În afară de obiecte împrumutate în cadrul acestei

expoziții pot fi admirate tablourile pictorului nostru „Kovacs Geza”. Obiectele sunt organizate după criteriul vechi și nou, migrație și tradiție. Prin această expoziție se dorește să fie oglindit atât trecutul cât și prezentul”.

Fie ca aceste mărturii ale culturii și tradițiilor să ne îndrume atât spre păstrarea cât și spre dezvoltarea propriei noastre identități etnice și culturale.

Text: Ana Carolina Dovaľy

Foto: Denis Zimbran

Meșteșugari

Piața Muzeului din orașul Sighișoara găzduiește pentru a 8-a oară standurile meșteșugarilor tradiționali care sunt deschise zilnic între orele 10.00 și 18.00.

Deși canicula se face simțită la tot pasul, voluntarii Festivalului ProErnica în pas alergător instalează standurile care urmează să fie învăluite de frumusețea meșteșugurilor tradiționale.

Să pășim mai aproape...

Mărginean Aurelian Adrian - Uniunea Armenilor din România

„Ne ocupăm de pietre semiprețioase, de corali și perle de cultură. Pietrele sunt importate din Germania, Turcia, Italia, Polonia. Noi

le prelucrăm.”

Chiș Marian - Forumul Democrat al Germanilor din Sighișoara

„Sunt olar de la Transylvanian Ceramics din Sighișoara. Mă bucur că acest meșteșug străvechi a fost redescoperit și astfel avem posibilitatea de a promova ceramica tradițională din diferite zone ceramice ale României”.

Walter Daniel - Forumul Democrat al Germanilor din Sighișoara

„Noi confecționăm porturi săsești: cămăși, curele de piele, poșete brodate, rochii precum și fețe de masă, prosoape și lenjerii de pat.”

Laura Rogobete - Asociația Macedonenilor din România

„Bună ziua tuturor celor care vor avea posibilitatea să parcurgă în această perioadă străzile frumoasei cetăți Sighișoara. Macedonenii din România au venit să salute pe toți cei care sunt prezenți aici în cetate, prin: muzică, costume populare și cărți de bucate.”

Fazekas Levente - Uniunea Democratică a Maghiarilor din România

„Noi venim din satul Bezid, județul Mureș. Ceea ce puteți vedea în standul nostru sunt împletituri din paie. Procedura împletiturilor este îndelungată și destul de complicată. Lucrăm cu fire de diferite tipuri care dau naștere acestor ornamente. Acesta

este un vechi meșteșug moștenit de la strămoși.“

Keleş Ioan - Uniunea Democratică a Slovacylor și Cehilor din România

„Broderia este marea mea pasiune. Ceea ce puteți vedea în standul reprezentativ al slovacilor sunt broderiile tipice nădlăcane. Acestea sunt executate cu

mașina de cusut. Este vorba despre broderii simple, pline, Richelieu și Madeira. Din păcate aceste broderii sunt pe cale de dispariție, dar tind să cred că nu vor înceta să-i încante pe iubitorii de frumos. În acest stand puteți admira și ouă încondeiate și păpuși confecționate din până.“

Text: Ana Carolina Dovaly

Foto: Denis Zimbran

Balul InterEtnic

Gândit ca un punct de întâlnire și un factor de coeziune între comunitățile etnoculturale participante la Proetnica, Balul InterEtnic din prima seară a festivalului nu s-a bucurat de succesul scontat de organizatori. Din partea organizațiilor etnice au venit destul de puține persoane, iar vizitatorii au fost și ei reduși la număr.

Nu știu exact care a fost cauza acestui semieșec, faptul că nu a fost destul popularizat, organizare insuficientă sau lipsă de interes din partea participanților. Organizatorii au făcut cam tot ce se putea pentru a promova Balul, prin ziarul Agora și Programul festivalului, distribuite generos prin toată Cetatea Sighișoarei.

Este surprinzător mai ales faptul că membrii ansamblurilor etnice, cărora li se adresa în primul rând evenimentul, nu au participat la bal. Singurii care au venit cu gândul să participe într-adevăr la această manifestare au fost componenții grupului de dans ucrainean „Zelenzi Barvinok”. Din păcate, aceștia nu

aveau la ei suportul cu acompaniamentul muzical astfel încât nu au putut să danseze.

Seara a fost oarecum salvată când au venit membrii ansamblului maghiar „Madaras Gabor”, din Ghibed, jud. Mureș care, de altfel, au avut o prestație excepțională și pe scena principală din Piața Cetății. Buna lor dispoziție s-a dovedit a fi molipsitoare și toată lumea a început să danseze, deși până la venirea lor au stat plictisiți pe scaune.

Nu putem să-l uităm nici pe colegul nostru Eugen Butaru din partea Asociației Italienilor din România care și-a asumat rolul de DJ și a făcut tot posibilul să dezmoștească atmosfera destul de mohorâtă,

inițiind jocuri și invitându-i pe toți la dans.

Să nu uităm totuși că Balul a fost avut loc joi, noaptea târziu iar mulți se gândeau probabil că a doua zi trebuie să se trezească devreme. Cum următoarele trei seri ale Balului sunt în weekend așteptăm și sperăm că foaierul sălii Eminescu va deveni neîncăpător și va răsună de muzică și veselie.

Cristina-Antonia Anore

MELTING POINT

Adică un punct de întâlnire interstițial. Punctul căruia nu i se poate pune punct. Adevăratului Punct și Virgulă i se atribuiesc interstițiile punctuale ale adevăratelor întâlniri care se produc anual, ca și în acest an la acest interetnic - al optulea - pe Valea Saeșului. Hertha Pietsch-Zuber poate de acum să ne spună „Bună seara” în românește și în a toate

limbilor limită interstițială - un mod de a fi prezent, nu numai cu muzica și dansul, ci și cu a cuvântului glăsuire.

De acord că limbi și tradiții nu pot fi traduse astăzi decât prin limbajul muzicii și al dansului. Dar în afara lor există și o forță a Cuvântului translaționabilă doar prin simpla prezență a Scriitorului către Cetate.

Ceea ce ni se propune prin întâlnirea „MELT - Work-Shop” de la Fundația Kolping, astăzi, 22 august 2008, orele 11:00, este întâlnirea dintre comunicarea orală și scrisă pe fondul unei relații esențiale între literaturile europene. Aviz doritorilor și mai ales creatorilor de literatură originală. Noi schimbăm ceva în lume prin cuvânt.

Dan Lotoșchi

După noi ... potolu'!

Rețete culinare interetnice

Tzatziki - tradițional grecesc

Ingrediente:

- 2 castraveți (de preferat de seră; dacă nu, 5-6 „mărișori de grădină”);
- 1 kg iaurt gras;
- 5-6 căței de usturoi (sau mai mulți, în funcție de gust);
- 1 legătură mărar proaspăt;
- 5-6 linguri ulei de măsline;
- sare;

Se rade castravetele pe răzătoarea mare; se pune într-o strecurătoare cu sare din belșug și după vreo oră se stoarce bine. Se amestecă cu iaurtul, usturoiul pisat, sarea, uleiul de măsline și mărarul tocat mărunt. Se servește rece, ca aperitiv sau garnitură.

Poftă bună!

Rețetă romă: rapiță cu jumări și mămăligă

Ingrediente:

- 2 kg rapiță;
- 1/2 kg jumări;
- 200 gr untură;
- 2-3 cepe;
- 500 gr mălai; sare

Mod de preparare:

Se încălzesc jumările și untura într-o tigaie de aluminiu, după care se adaugă ceapa tocată mărunt. Când ceapa a căpătat o culoare aurie, se adaugă rapița curățată și spălată în prealabil. Se lasă la foc mic și se adaugă apa

până fierbe rapița. Separat se prepară mămăliga.

Se servesc amândouă calde însoțite, după preferință, de ouă ochiuri.

Poftă bună! Xan Devlesa!

Rețetă ucraineană: Varenyky z smetanoiu

Ingrediente:

- 500 gr făină,
- un ou,
- 300 g brânză telemea,
- 200 gr slănină,
- două ceșcuțe smântână,
- sare,
- o ceașcă de apă caldă.

Mod de preparare: Se face o cocă din făină, o ceașcă cu apă,

un ou și puțină sare. Se lasă 30 minute, după care se întinde cu făcălețul și se taie cu gura unei căni. În fiecare cerc se pune o lingură din amestecul făcut din brânză rasă, smântână (sau un ou) și puțină sare (dacă brânza e dulce). Colțunașii se pun la fiert în apa clocotită și puțin sărată. Se servesc cu jumări și se trec prin smântână.

Varenichis: Rețetă de bucătărie evreiască

Se face un aluat de cartofi, se frământă bine, coca trebuie să fie

fragedă. Se taie în pătrate, se umplu cu un amestec de ficat și ceapă prăjită,

se lipesc la fel cum se fac colțunașii și se fierb în ulei. Se servesc calde.

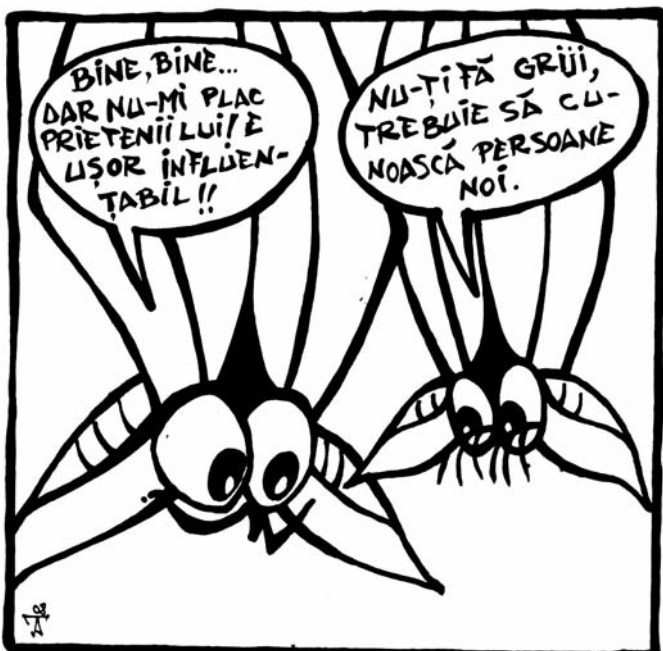
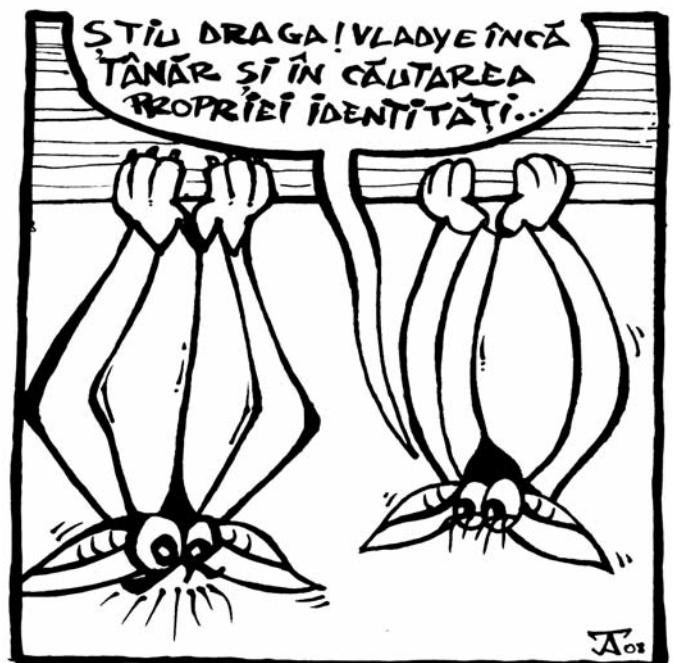
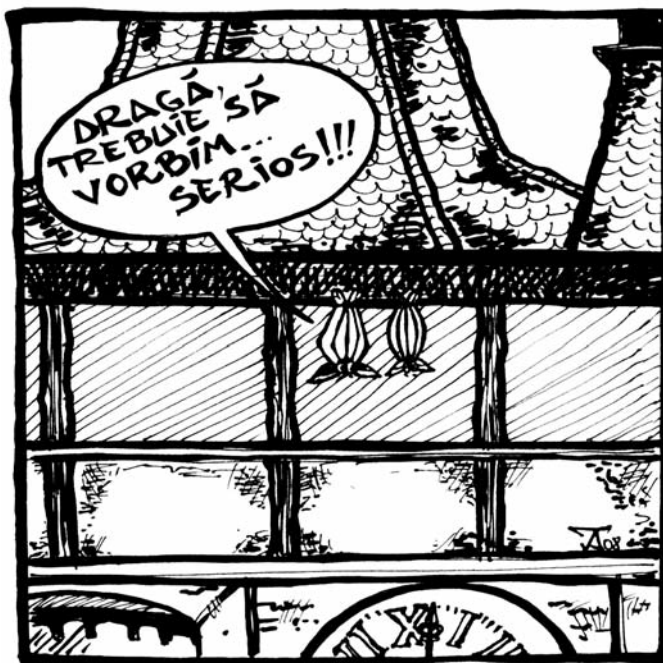
Tavce Gravce - macedoneni

Ingrediente:

500 g fasole,
1 kg ceapă,
200 g ulei,
4 ardei uscați,
câteva foi de dafin,
sare si un pic de piper negru și roșu

Fasolea se fierbe în apă până când boabele s-au înmuiat. Între timp luăm ceapa, o tocăm mărunț și o călim un pic, după care se pune puțină sare și

se adugă boiaua și piperul negru. Într-un vas de lut se pune un rând de ceapă, un rând de fasole, astfel încât deasupra să fie ceapa. Peste toate se toarnă apa în care a fiert fasolea. După aceea se pun deasupra ardeii uscați și foile de dafin și așa se pun în cuptor, la copt, până când a mai rămas doar puțină apă în vas. Se servește caldă, dar se poate servi și rece, ca garnitură la cotlete de porc și chiftele.

ORGANIZATOR PRINCIPAL :

INTERETHNISCHES JUGENDBILDUNGSZENTRUM
CENTRUL EDUCATIONAL INTERETNIC PENTRU TINERET

CO-ORGANIZATORI :

Municipiul
Sighisoara

Comunitatile
etniculturale
din Romania

Universitatea Babeș - Bolyai

Centrul Altiero Spinelli
pentru studiul Organizării Europene

PATRONAJE :

Ministerul
Culturii și Cultelor

FINANTATORI :

Ministerul
Culturii și Cultelor

GUVERNUL ROMÂNIEI
DEPARTAMENTUL PENTRU
RELĂȚII INTERETNICE
Diversitatea Reunește Identități

Agencia Națională pentru Sprijinirea Inițiativelor Tinerilor
"PROIECT FINANȚAT DE AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU
SPRIJINIREA INIȚIATIVELOR TINERILOR PRIN
<PROGRAMUL NAȚIONAL INIȚIATIVE COMUNITARE
PENTRU TINERET 2006>".

cu sprijinul Administrației FCN

PARTENERI :

EUROPE
DIRECT

NOTA DE CENTRUL DE LINGVISTICĂ

Asociație Turistică
Sighisoara

MIGRATION
IN EUROPE
AND LOCAL
TRADITION

Centrul Cultural Petre Tutea

Anul european al
Dialogului Inter-cultural

Programul Cultura

PARTENERI MEDIA :

OBSERVATOR
CULTURAL

JURNALUL
NĂȚIONAL

Ziarul
DE MURES
Informația care dă putere

Zi de zi
O PARTE DIN VIAȚA TA

Sighisoara Online
www.sighisoaraonline.com

MEDIAFAX.ro

Hermannstädter Zeitung

www.sighisoara-transilvania.ro
be aici incepe @sighisoara

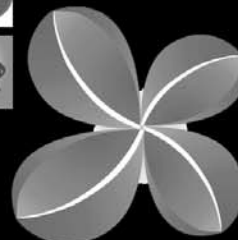
SPONSORI :

SPONSORI PRINCIPALI :

loteria
română

Încredere.
De la primii pași.

www.eon-gaz-romania.com
www.eon.com

e-on | Gaz
România